

εἰς τὴν 2^{αν} σελίδα :

- 4^η X. 1 1815 : Ἰανουαρίου 4^η
 2 ἔλαβον ἀπὸ τὸν ἡλίαν ἃ κόντο τῆς ὁμολογίας του
γρ(όσια) : 70
- 1^η X. 3 : 1815 : νοεμβρίου 16
 4 ἔλαβον ἔτι ἀπὸ τὸν ἡλίαν διὰ τὸ ὀπισθεν χρέος — — — γρ : 40
 5 ἔτι εἰς ραφικὰ ὁποῦ μοῦ ἔρραψεν ροῦχα τοῦ παιδίου
καὶ κοντογοῦνι δικό μου γρ : 16.40

Verso

- 5^η X. 1 ὁμολογία ἡλία μω-
 2 ραῖτη διὰ γρ(όσια) : 190
 3 1812 : Νοεμβ(ρίου) : 12

63

Ὁμολογία τοῦ Δημήτρη Μαργέτη

Χάρτης δίφυλλος
 0,255×0,180

1812, Νοεμβρίου 14
 Σίφνος ;

Ὁ Δημήτριος Μαργέτης δανεῖζεται παρὰ τῆς κυρίας Μαρίας χήρας Νικολάου Γρουπάρη διακόσια τεσσαράκοντα ἓνα καὶ ἥμισυ ρεάλια σίγουρα τῆς γῆς μετὰ τὸν ὑπὸ τῆς ἐν Σίφνῳ κρατούσης συνηθείας καθωρισμένον τόκον δέκα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως· ὑπόσχεται δὲ νὰ ἀποδώσῃ ταῦτα ἐντὸς τριμήνου προθεσμίας, μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς ὁποίας θὰ ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ τόκον τρία ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν μηνιαίως, ἐὰν δὲ ὑποχρεωθῇ ἡ δανείστρια νὰ ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τὴν ἀξίωσίν της κατὰ τοῦ ὀφειλέτου, οὗτος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταβάλλῃ «ὅλον τὸ στίμον τῆς κρίσεως». Εἰς πίστῳσιν τῶν συμφωνηθέντων τούτων παραδίδεται τὸ παρὸν εἰς τὴν δανείστριαν.

Ἡ δανείστρια εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ 62. Διὰ πρώτην ὁμῶς φορὰν ὁ ἀποβιώσας σύζυγος αὐτῆς καλεῖται Νικολὸς καὶ ὄχι Νικολάκης. Ὑπὸ τὸ ὄνομα Νικολὸς φέρεται συνηθῶς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κλάδου τούτου τῶν Γρουπάρηδων· εἶναι ὁμῶς ἀδύνατον νὰ πρόκειται περὶ ἐκείνου ἐνταῦθα, διότι ὁ Νικολὸς ἐκεῖνος θὰ ἀπεβίωσε πρὸ μακροῦ. Ἐν ἔτει 1732 φέρεται οὗτος ὡς *καντζιλιέρης*, ἵνα δὲ ἔχῃ περιβληθῇ τότε τὸ ἀξίωμα αὐτὸ νομίζω ὅτι ἔπρεπε νὰ ἦτο ἤδη ὥριμος τὴν ἡλικίαν ἀνὴρ. Τελείως ὁμῶς ἄγνωστος εἰς ἐμὲ εἶναι ὁ ὀφειλέτης Δημήτρης Μαργέτης.

Τὸ ἔγγραφον εἶναι ὁμολογία, περὶ ἧς βλέπε κυρίως 13. Εἶναι ἰδιωτικὸν καὶ ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὀφειλέτου Μαργέτη, ἂν κρίνωμεν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁλόκληρον τὸ κεί-

μενον, ἤτοι ἀπὸ στίχ. 1 - 19 ἐγράφη διὰ χειρὸς τοῦ αὐτοῦ προσώπου, ὅστις ὑπογράφει ἐν στίχοις 17 - 19. Πιθανολογῶ ὅτι τόπος συντάξεως τῆς ὁμολογίας ταύτης εἶναι ἡ Σίφνος, καίτοι δὲν ἀποκλείεται νὰ μὴ συνετάχθῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μοῦ εἶναι δύσκολον νὰ δεχθῶ, ὅτι ἡ χήρα Μαρία Γρουπάρη, εὗρισκομένη ἐκτὸς τῆς Σίφνου, δὲν θὰ ἀνέφερε τοῦτο ἐν τῷ ἐγγράφῳ.

Τὸ δάνειον παρέχεται ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ἀκριβῶς ὅρους ὅς καὶ τὸ τοῦ 62. Δηλαδή ὁ ὀφειλέτης ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδώσῃ αὐτὸ ἐντὸς τριμήνου μὲ τόκον 10 % ἐτησίως, μετὰ δὲ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ταύτης συμφωνεῖται ὅτι θὰ πληρώνη 3 % μηνιαίως, ὅπερ ἀποτελεῖ συμφωνίαν περὶ καταβολῆς ποινικῆς ρήτρας ἐν περιπτώσει ὑπερμερίας καὶ περὶ ἧς ἐν 62· ὅτι εἶναι *σίγουρα τῆς γῆς*, περὶ τῆς σημασίας τοῦ ὁποίου ὅρου βλέπε 13· συμφωνεῖται ἐπίσης ὅτι, ἂν ἡ δανείστρια ὑποχρεωθῇ νὰ ἐπιδιώξῃ δικαστικῶς τὴν ἀπαίτησίν της, ὁ ὀφειλέτης θὰ ὑποχρεωθῇ νὰ πληρώσῃ ὅλον τὸ *σίμον τῆς κρίσεως* (στίχ. 15). *Σίμον* εἶναι ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ *stimo* ἢ *stima* = ἡ ἐκτίμησις, λατινιστὶ *aestimatio*. Εἶναι δὲ ἡ ὅλη φράσις ταυτόσημος πρὸς τὴν τοῦ προηγουμένου ἐγγράφου 62, στίχ. 13: *ὅλα τὰ ντάνα τῆς κρίσεως* καὶ σημαίνει ὅτι ὁ ὀφειλέτης ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν εἰς ὃ ἀνέρχεται τὸ ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, ἐν ἄλλοις λόγοις πλήρη ἀποζημίωσιν ἢ πλήρες διαφέρον. Περὶ τούτου ὄρα 62.

Τὸ ἐγγραφον ἀποκαλύπτει ὅτι *κατὰ τὴν συνήθειαν* (στίχ. 8 - 9), ἤτοι κατὰ κανόνα ἐθιμικῶς κρατοῦντα, ὁ τόκος ἐν Σίφνῳ ἦτο 10 %. Οὕτω καὶ ἐν Ἀνδρῳ ἐν ἔτει 1737, κατ' ἐγγραφον δημοσιευόμενον ὑπὸ τοῦ Δ. ΠΑΣΧΑΛΗ, *Νομικὰ ἔθιμα τῆς νήσου Ἀνδρου*, ἐν «Ἀρχεῖον Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν», 5, 1925, σελ. 20 ἐπ., καὶ τὸν συγγραφέα, αὐτόθι, σελ. 9 (in fine). Ὡς πρὸς τὸ κατώτερον καὶ ἀνώτερον ὅριον τοῦ τόκου ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐποχὴν γενικῶς τοῦ Ἀγῶνος βλέπε τὴν ἀπάντησιν, ἣν ἔδωκεν ὁ Κυβερνήτης Ἰ. Καποδίστριας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πληροφοριῶν τῶν δοθεισῶν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Πανελληνίου εἰς τὸ Γ' ἐρώτημα τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συμμάχων Αὐλῶν, τὴν 26^{ην} Ὀκτωβρίου 1928, ἐν Α. ΜΑΜΟΥΚΑ, *Τὰ κατὰ τὴν Ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος*, 11, Ἀθῆναι 1852, σελ. 277 ἐπ.

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα τὸ ἐγγραφον κάμνει μνεῖαν περὶ συνηθειῶν ἰσχυουσῶν ἐν Σίφνῳ, προσεπάθησα νὰ ἀνεύρω καὶ ἄλλα ἐγγραφα εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται μνεῖα περὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν νόμων, τοῦ Ἀρμενοπούλου ἢ ἄλλων βυζαντινῶν κυρίως συλλογῶν τοῦ δικαίου. Συνηθείας καὶ ἔθιμα, τοπικὰ ἢ γενικά, ἰσχύσαντα, ἰσχύοντα ἢ τηρητέα ἀνεῦρον κυρίως εἰς τὰ ἀκόλουθα ἐγγραφα: Α. ΛΙΓΝΟΥ, *Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας, 1778 - 1832*, 1, Πειραιεὺς 1921, σελ. 3 (Σ) τῶν ἐτῶν 1873 καὶ 1875· σελ. 8 (Σ) τοῦ ἔτους αψ'γ^ο· σελ. 47 (Σ) τοῦ ἔτους αψ'γ^ο καὶ εἰς πλεῖστα ἄλλα ἐγγραφα τῆς ἐν λόγῳ συλλογῆς. Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, *Ἡ πολιτικὴ δικαιοσύνη κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν μέχρι τοῦ Καποδιστρίου*, Ἀθῆναι 1941, 207 (σελ. 292) τοῦ ἔτους 1823, ἐκ Τριπόλεως· 211

(σελ. 393) τοῦ ἔτους 1823, ἐκ Παροικίας Πάρου· 381 (σελ. 388) τοῦ ἔτους 1824, ἐκ Τριπόλεως· 390 (σελ. 391) τοῦ ἔτους 1824, ἐκ Ναυπλίου· 393 (σελ. 392) τοῦ ἔτους 1825, ἐκ Μυκόνου· 433 (σελ. 412) τοῦ ἔτους 1825, ἐκ Ναυπλίου· 300 (σελ. 346) τοῦ ἔτους 1824, ἐκ Ναυπλίου· 374 (σελ. 379) τοῦ ἔτους 1829, ἐκ Μυκόνου· 500 (σελ. 444) τοῦ 1825, ἐκ Ναυπλίου· 443 (σελ. 416) τοῦ ἔτους 1825, ἐξ Ὑδρας· 359 (σελ. 371) τοῦ ἔτους 1824, ἐκ Ναυπλίου· 69 (σελ. 242) τοῦ ἔτους 1823, ἐκ Μεσολογγίου· 612 (σελ. 488) τοῦ ἔτους 1826, ἐκ Νάξου· 741 (σελ. 544) τοῦ ἔτους 1827, ἐξ Αἰγίνης· 704 (σελ. 526) τοῦ ἔτους 1827, ἐκ Νάξου· 681 (σελ. 517) τοῦ ἔτους 1827, ἐκ Πόρου· 678 (σελ. 516) τοῦ ἔτους 1827, ἐκ Πόρου· 613 (σελ. 489) τοῦ ἔτους 1826, ἐκ Νάξου· περὶ κωδικοποιήσεως παλαιῶν ἐθίμων καὶ ἐπιδιορθώσεώς των, βλέπε Μ. ΚΑΛΙΝΔΕΡΗ, *Τὰ λυτὰ ἔγγραφα τῆς βιβλιοθήκης Κοζάνης, 1676-1808*, Θεσσαλονίκη 1951, σελ. 93, 2, στίχ. 20 ἐπ., ἐκ Κοζάνης, τοῦ ἔτους 1796. Τὸ γραπτὸν τοῦναντίον δίκαιον εὗρισκω ἐπὶ τοῦ παρόντος μνημονευόμενον ἐν Μ. ΚΑΛΙΝΔΕΡΗ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 118, 58 ἐν ᾧ μνημονεύεται τὸ *Πρόχειρον Νομικὸν* τοῦ Θεοφίλου Ἐπισκόπου Καμπανίας καὶ τῶν κατόχων ἀντιτύπου αὐτοῦ· ἐν Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, ἐνθ' ἄνωτ., 360 (σελ. 370) ἐν ᾧ μνημονεύεται ὁ γαλλικὸς Ἐμπορικὸς Κῶδιξ· 433 (σελ. 412), τοῦ ἔτους 1825, ἐκ Ναυπλίου ἐν ᾧ γίνεται λόγος περὶ τῶν νόμων τῶν αὐτοκρατόρων· 439 (σελ. 415) τοῦ ἔτους 1825, ἐκ Μεγάλου Σπηλαίου, ἐν ᾧ μνημονεύονται τὰ Βασιλικά· 430 (σελ. 411) τοῦ ἔτους 1825, ἐκ Ναυπλίου ἐν ᾧ γίνεται μνεία τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τῆς Ἐξαβίβλου αὐτοῦ.

Νομίζω ὅτι τὰ ρεάλια, εἰς ἃ συνίσταται τὸ δάνειον, εἶναι ταυτόσημον πρὸς τὰ γρόσια. Διότι τὸ μισὸ ρεάλιον, τὸ ἐπὶ πλέον τῶν διακοσίων τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς (στίχ. 6), εἰς ὃ ἀνέρχεται ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦ δανείου, ἀριθμητικῶς ἀποδίδεται ἐν ἀμέσῳ συνεχείᾳ (στίχ. 6-7) ὥς *ε* (ρεάλια) 241 καὶ παράδες 20. Τὸ ἰσπανικὸν δὲ ρεάλιον δὲν ὑποδιηρεῖτο εἰς παράδες. Ὁ *para* ἦτο ὑποδιαίρεσις τοῦ τουρκικοῦ νομίσματος. Βλέπε καὶ 6 καὶ 55.

1 1812· νοεμβρίου 14

- 2 » μὲ τὸ παρὸν φανερώνω καὶ ὁμολογῶ ἐγὼ ὁ κά-
 3 τωθεν ὑπογεγραμμένος καὶ λέγω πῶς τὴν σή-
 4 μερον ἔδανείστηκα ἀπὸ τὴν κυρίαν μαρίαν
 5 τοῦ ποτὲ νικολοῦ γρυπάρη ρεάλια τὸν ἀριθμὸν
 6 διακόσια σαράντα ἓνα μισὸ ἦτοι ρ(εάλια) 241
 7 καὶ παράδες 20 τὰ ὁποῖ(α) γροικοῦν σίγουρα τῆς γῆς
 8 μὲ τὸ διάφορόν του(ς) τὰ δέκα ἔντεκα κατὰ
 9 τὴν συνήθειαν ὑπόσχομαι δὲ διὰ τὰ τῆς
 10 τὰ μετρήσω εὐχαριστημένα εἰς διορίαν μῆνες

